

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M.**, bývajúcej v R., proti odporcovi **Ing. R.**, bývajúcemu v R., zastúpenému advokátom JUDr. S., so sídlom B., **o určenie manželského výživného**, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5 C 103/2011, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. mája 2012 sp. zn. 9 Co 13/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Ružomberok rozsudkom z 20. októbra 2011, č.k. 5 C 103/2011-149, určil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky sumou 200 Eur mesačne vždy do každého 15 dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky, počnúc od 8. augusta 2011. Zároveň určil zameškané výživné za obdobie od 8. augusta 2011 do vyhlásenia rozsudku, vo výške 600 Eur a odporcu zaviazal zaplatiť toto zmeškané výživné do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vyslovil, že navrhovateľke náhradu trov konania nepriznáva. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil § 18, § 19 ods. 1 a § 71 ods. 1 Zákona o rodine a zistenými skutkovými závermi.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporcu rozsudkom z 10. mája 2012 sp. zn. 9 Co 13/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a vyslovil, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil vecnou správnosťou a v plnom rozsahu sa stotožnil aj s jeho odôvodnením.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas odvolanie odporca. Namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, vo vzťahu k ustanoveniu § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p., a že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p. a že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd rozhodoval bez nariadenia pojednávania, čím nedošlo k zopakovaniu a doplneniu dokazovania v zmysle § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. a v dôsledku tejto skutočnosti došlo k vadám konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Nesúhlasil s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, že v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa prvostupňový súd v rozsudku nevyporiadal. V odvolaní uviedol množstvo údajov a faktov, na ktoré súd v konaní neprihliadal. Pojednávania na odvolacom súde dňa 10. mája 2012 sa nemohol zúčastniť, keďže sa musel zúčastniť iného pojednávania a rovnako tak aj jeho právny zástupca, ktorý mal kolíziu s iným pojednávaním. Rozsudok odvolacieho súdu tak bol vyhlásený bez nariadenia pojednávania, pričom účasť na pojednávaní považoval za mimoriadne dôležitú, pretože sa chcel vyjadriť ku všetkým skutočnostiam uvedených v odvolaní a vysvetliť nejasnosti pred súdom. Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu preto trpí vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a je nesprávny. Navrhoval zrušiť rozhodnutia oboch súdov a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Tiež žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie.

Navrhovateľka sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovoláním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ust. § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ust. § 238 O.s.p.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým prvostupňový súd vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 až 4 O.s.p.

V zmysle § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine, ibaže ide o rozsudok o obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určenie rodičovstva, o určenie zapretia rodičovstva alebo o osvojenie.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej zákonom o rodine (manželské výživné). Napadnutý rozsudok teda nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená (§ 238 ods. 4 O.s.p.).

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu ak po a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne

rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ dovolanie odôvodnil odkazom na § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že rozsudok odvolacieho súdu bol vyhlásený bez nariadenia pojednávania, pričom svoju účasť na tomto pojednávaní ospravedlnili a túto účasť považoval za mimoriadne dôležitú, pretože sa chcel vyjadriť ku všetkým skutočnostiam uvedeným v odvolaní. V dôsledku toho došlo k vadám konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., čo malo za následok aj nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadá z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Citované zákonné ustanovenie teda umožňuje súdu, aby na pojednávaní prejednal vec v neprítomnosti účastníka za predpokladu, že tento bol na pojednávanie riadne predvolaný, a že na pojednávanie sa nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. O odročenie pojednávania musí teda účastník konania resp. zástupca požiadať a žiadosť o odročenie pojednávania musí byť podložená „dôležitým dôvodom“. Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania, posudzuje súd vždy podľa konkrétnych, individuálnych okolností prípadu.

V danom prípade odporca namietal odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom pretože odvolací súd rozhodoval bez nariadenia pojednávania, ktorého sa nemohol zúčastniť, keďže bolo v kolízii s iným pojednávaním (konanie o rozvod manželstva).

Dovolací súd zistil, že odvolací súd nariadil pojednávanie, na ktoré odporcu riadne a včas predvolal (doručenka pripojená k č.l. 161a). Odporca mal tak možnosť zúčastniť sa pojednávania a vyjadriť sa k veci. Túto možnosť však nevyužil, pretože svoju neúčast' ospravedlnil z dôvodu kolízne iného pojednávania a požiadal o odročenie pojednávania.

Následne odvolací súd rozhodol, že bude pojednávať v jeho neprítomnosti podľa § 101 ods. 2 O.s.p.

Za tohto stavu, ak odvolací súd prejednal vec v neprítomnosti odporcu, (ale aj navrhovateľky), neporušil tým žiadne procesné ustanovenie a právo patriace odporcovi ako účastníkovi konania. Procesným postupom, ktorý zvolil, neodňal odporcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu dovolaníím napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvého stupňa sa v odôvodnení svojho rozsudku jasným a zrozumiteľným spôsobom vypořiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné. Odporca bol riadne vypočutý pred okresným súdom dňa 24. augusta 2011, za prítomnosti navrhovateľky a mal možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré považoval za podstatné a tiež označiť dôkazy. K podanému návrhu, ktorý mu bol riadne doručený podal písomné vyjadrenie dňa 23. augusta 2011, spolu s dôkazmi, listinami, ktorými sa súd zaoberal.

Odvolací súd taktiež riadne svoje rozhodnutie odôvodnil. Mal za to, že okresný súd náležite zväžil vykonané dôkazy, tieto vyhodnotil a vyhodnotenie aj vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil. Prevzal skutkový stav tak ako ho ustálil súd prvého stupňa a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho právnym záverom. V dôvodoch svojho rozhodnutia sa vypořiadal i s námietkami odporcu uvedenými v odvolaní, súvisiace najmä s jeho námietkou týkajúcou sa odňatia možnosti konať aj pred prvostupňovým súdom z dôvodu jeho neúčasti na pojednávaní, ktoré nepovažoval za dôvodné.

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinné námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Pokiaľ súdy v uvedenom smere nedostatočne

odôvodnia svoje rozhodnutie, nedostatok takéhoto odôvodnenia zakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odôvodnenie rozsudku musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Súd sa musí v odôvodnení svojho rozhodnutia vporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že námietka dovolateľa týkajúca sa odňatia možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemôže obstať, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa všetky náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. Preto ak za tejto skutkovej situácie odvolací súd vec meritórne prejednal bez osobnej prítomnosti odporcu, neporušil žiadne jeho procesné práva a neodňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odvolací súd pre svoje rozhodnutie mal zabezpečený dostatok podkladov pre úplné zistenie skutkového stavu veci, vyplývajúcich zo spisu, s ktorými sa v rozhodnutí vporiadal.

Samotná kolízia pojednávania totiž nie je bez ďalšieho dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5 Cdo 77/02). Odporca totiž žiadne iné skutočnosti, ktoré by mohli byť predpokladom pre uznanie existencie dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania neoznačil.

So zreteľom na uvedené preto bol postup odvolacieho súdu, ktorý vec prejednával v neprítomnosti odporcu a jeho právneho zástupcu v súlade s ust. § 101 ods. 2 O.s.p. a odporcovi ním nebola odňatá možnosť pred súdom konať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil, aby skutkové a právne závery odvolacieho súdu boli zjavne neodôvodnené, nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Na základe uvedených dôvodov

dovolací súd dospel k záveru, že postupom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom.

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, a nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., a tiež neboli zistené ani iné procesné vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie je neprípustné. Dovolanie odporcu preto odmietol (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní vzniklo právo navrhovateľke na náhradu trov tohto konania. Dovolací súd jej napriek tomu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, keďže tieto nežiadala (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júla 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová